

het Latijn of Fransch geschreven, en met uitzondering van zijn Dictionaire (1) alle anoniem uitgegeven, ter sprake heb gebracht: er ontbreken nog zeer vele aan de opgegevene. Daarenboven vond men bij zijn dood nog een tal van manuscripten, die, volgens het tusschen October en December 1706 verledene testament, aan zijn neef Bruguière kwamen met eene som van *f* 10,000. Zijn executeur-testamentair Basnage ontving zijn theologische boeken en de overige vermaakte hij aan de familie Paets (2).

---

(1) Alleen op uitdrukkelijk verlangen van den uitgever liet hij bij de uitgave van dit reuzenwerk zijn naam op den titel plaatsen.

Zelfs het *Projet et fragmens d'un dictionaire critique* (de prospectus), bij Reinier Leers 1692, waarvan een exemplaar zich in de Bibliotheek der gemeente bevindt, is anoniem uitgegeven. Eene recensie daarvan treft men aan in de Boekzaal van Europe voor Sept. en Oct. 1692 p. 300 v.v.

Een enkel proefje daaruit wil ik mijnen lezers niet onthouden. Naar aanleiding van het artikel Erasme wordt ook verhaald, hoe Scaliger Sr. vuur en vlam spuwde en hoe onze Rotterdammer hem niet beantwoordde, zeggende alleen, dat het eens anders werk onder Scaligers naam was en hoe hij al de scheldreden van Scaliger overal liet opkopen en verbranden, en dat Scaliger van zijn kant zich wel met Erasmus wilde verzoenen en in dien geest bij zijn dood een vers maakte.

«Laten de geleerden hier uit leeren (gaat de recensent voort), elkander niet al te veel met *appelteve-taal* te bombarderen.

«Nog is er een gemeen praatje, 't welk de heer Bayle onderzoekt, namelijk, dat Erasmus in zijn kindsheid zeer bot van verstand was. Hij leerde wel 7 jaren over 't AB, zegt het gepeupel der Rotterdammers, als het haar zelve over haar stomtheid in 't leeren troosten wil. Dog dat dit valsch is, kan de heer Bayle . . . bewijzen».

(2) Zie: *La France Protestante*. Tom. I, p. 1076. De wettigheid van dit testament, dat ik hier ter stede niet heb kunnen vinden, werd betwist door zijne bloedverwanten in Frankrijk, op grond dat een refugié over zijne goederen geen vrije beschikking had. Dit beweren was geheel in den geest der tegen de hervormden uitge-